

DOI: 10.31393/reports-vnmedical-2020-24(1)-32

УДК: 616.895.4+616.891+616.892:616.89-02-058

СТРУКТУРА "ВНУТРІШНЬОГО КОНФЛІКТУ" І "ВНУТРІШНЬОГО ВАКУУМУ" ЯК РЕЗУЛЬТАТ ДИСОЦІАЦІЇ МІЖ ВИБОРОМ ЖИТТЄВИХ ЦІННОСТЕЙ І ЇХ ДОСТУПНІСТЮ У ЖІНОК З ДЕПРЕСІЄЮ РІЗНОГО ҐЕНЕЗУ ТА РІЗНОЇ ВИРАЖЕНОСТІ МАКРО-, МЕЗО- І МІКРОСОЦІАЛЬНОЇ ДЕЗАДАПТАЦІЇ

Ісаков Р.І.

ВДНЗ "Українська медична стоматологічна академія" (вул. Шевченка, 23, м. Полтава, Україна, 36011)

Відповідальний за листування:
e-mail: drrust@bigmir.net

Статтю отримано 12 листопада 2019 р.; прийнято до друку 14 грудня 2019 р.

Анотація. Для дослідження особливостей структури "внутрішнього конфлікту" і "внутрішнього вакууму" як результату дисоціації між вибором життєвих цінностей і їх доступністю у жінок з депресією різного ґенезу та різної вираженості макро-, мезо- і мікросоціальної дезадаптації було обстежено 252 жінки з депресивними розладами: 94 особи з психогенною (пролонгована депресивна реакція), 83 жінки з ендогенною (депресивний епізод; рекурентно депресивний розлад; поточний епізод депресії біполярного афективного розладу) і 75 пацієнток з органічною депресією (органічні афективні розлади). У дослідженні використані клініко-психопатологічний та психодіагностичний методи. 48 жінок не мали ознак психосоціальної дезадаптації, у інших 204 встановлені прояви макро-, мезо- і мікросоціальної дезадаптації різної вираженості. Використана методика вивчення ціннісних орієнтацій у модифікації О.Б. Фанталової. Статистико-математичний аналіз включав формування описової статистики та аналіз розбіжностей з використанням непараметричних методів. У ході роботи були виявлені важливі закономірності щодо трансформації ціннісно-мотиваційної сфери жінок, хворих на депресивні розлади, залежно від вираженості макро-, мезо- та мікросоціальної дезадаптації, а саме, збільшення абсолютного показника дисоціації з мірою зростання ознак дезадаптації в усіх сферах життєдіяльності, для сфер здоров'я, активної життєдіяльності, матеріально забезпеченого життя, свободи як незалежності у вчинках і діях та творчості. Найбільшу дисоціацію за типом внутрішнього конфлікту (цінне, але недоступне) виявлено за сферами здоров'я, щасливого сімейного життя та матеріально забезпеченого життя. Найбільша дисоціація за типом внутрішнього вакууму (доступне, але не цінне) виявлена для сфер краси природи і мистецтва, пізнання та творчості. Отримані дані повинні враховуватися при розробці лікувально-реабілітаційних заходів для даного контингенту пацієнтів.

Ключові слова: депресивні розлади, психосоціальна дезадаптація, внутрішній конфлікт, внутрішній вакуум, психогенна депресія, органічна депресія, ендогенна депресія, жінки.

Вступ

Однією з головних детермінант мотиваційно-особистісної сфери особистості є мінливе співвідношення між усвідомленням провідних "...життєвих цінностей, особистісних смислів, цілей, і всім, що безпосередньо доступно і пов'язане із здійсненням конкретних цілей, що лежать у зоні "легкої досяжності" [2, 3]. Життя кожної людини пов'язане з внутрішніми суб'єктивними переживаннями, що відображають його ціннісний вибір, особистісні переваги і смисли, основу яких становлять такі базові індивідуально-особистісні конструкти, як внутрішня свобода і внутрішня залежність, внутрішній конфлікт і внутрішній вакуум [5, 6]. Зазначені стани - результат "розриву" в системі "потреба - цінність" і власними можливостями, особистісними ресурсами, підґрунтям для виникнення якого є дисоціація між "цінністю" і "доступністю", яка відображає рівень неузгодженості, дезінтеграцію ціннісно-мотиваційної сфери особистості і характеризує її внутрішній конфлікт як блокаду провідних потреб, з одного боку, і самореалізацію, особистісну ідентичність - з іншого [3]. З точки зору клінічної психології і психіатрії, дисоціація між визначенням цінною для особистості конкретної сфери життєдіяльності та можливості отримання задоволення від її досягнення, виступає в якості патогенетичного триггеру у випадку розвитку психоген-

них депресивних станів і має обтяжуючу та похідну роль у випадку ендогенного або органічного їх ґенезу.

Отже, метою даної роботи було дослідження особливостей дисоціації між вибором життєвих цінностей і їх доступністю в структурі ціннісно-мотиваційної сфери у жінок з депресією різного ґенезу та різної вираженості макро-, мезо- і мікросоціальної дезадаптації.

Матеріали та методи

На базі Полтавського обласного психоневрологічного диспансеру й Полтавської обласної клінічної психіатричної лікарні імені О.Ф. Мальцева було обстежено 252 жінки, хворих на депресивні розлади різного ґенезу: 94 особи з пролонгованою депресивною реакцією, зумовленою розладом адаптації (F43.21), 83 жінки з депресивним епізодом (F32.0-F32.3); рекурентним депресивним розладом (F33.0-F33.3); поточним епізодом депресії біполярного афективного розладу (F31.3-F31.5), 75 хворих з органічним афективним розладом (F06.3).

Для ідентифікації та виміру вираженості видів психосоціальної дезадаптації (ПД) нами була розроблена оригінальна шкала для комплексної оцінки ступеню ПД у різних сферах [1], яка охоплює три основних кластери психосоціального функціонування: макросоціальний,

Таблиця 1. Розподіл обстежених на групи дослідження (абс. кількість).

Вид ПД	Ступінь ПД			
	Без ознак ПД	Легка ПД	Помірна ПД	Важка ПД
Макросоціальна	48	73	71	60
Мезосоціальна	48	86	90	28
Мікросоціальна	48	32	77	95

що включає оцінку соціально-економічної та соціально-інформаційної дезадаптації; мезосоціальний, що включає оцінку соціально-професійної та міжособистісної дезадаптації; та мікросоціальний, що включає оцінку сімейної та батьківської дезадаптації. Ці шість сфер охоплюють основні напрямки психосоціальної адаптації (дезадаптації) і дозволяють визначити порушення психосоціального функціонування індивіда за всіма ключовими напрямками.

Обстежені жінки за результатами оцінки ступеню ПД з використанням розробленої нами шкали були розділені на дві групи: до першої групи (48 осіб) увійшли хворі без ознак дезадаптації; друга група (204 жінки) складалась із пацієнток з ознаками ПД легкого, помірного та вираженого ступенів.

Таким чином, з урахуванням поєднання ґенезу депресії та ступеню макросоціальної, мезосоціальної та мікросоціальної дезадаптації, було виділено по 12 груп (табл. 1): пацієнтки з психогенною депресією та відсутністю ознак ПД (чисельністю по 19 жінок у кожній), з ендогенною депресією та відсутністю ознак ПД (15 жінок у

кожній), з органічною депресією та відсутністю ознак дезадаптації (14 жінок у кожній), з психогенною депресією та дезадаптацією легкого ступеню (50, 57 та 25 жінок відповідно), з ендогенною депресією та дезадаптацією легкого ступеню (14, 16 і 5 жінок відповідно), з органічною депресією та дезадаптацією легкого ступеню (9, 13 і 2 жінок відповідно), з психогенною депресією та дезадаптацією помірного ступеню (16, 14 і 35 жінок відповідно), з ендогенною депресією та дезадаптацією помірного ступеню (37, 43 і 26 жінок відповідно), з органічною депресією та дезадаптацією помірного ступеню (18, 33 і 16 жінок відповідно), з психогенною депресією та дезадаптацією важкого ступеню (9, 4 і 15 жінок відповідно), з ендогенною депресією та дезадаптацією важкого ступеню (17, 9 і 36 жінок відповідно), з органічною депресією та дезадаптацією важкого ступеню (34, 15 і 44 жінок відповідно).

Особливості ставлення до доступності цінностей життєдіяльності у дослідженого контингенту були проаналізовані нами за допомогою методики вивчення ціннісних орієнтацій у модифікації О.Б. Фанталової [4]. Статистико-математичний аналіз включав формування описової статистики та аналіз розбіжностей з використанням непараметричних методів.

Результати. Обговорення

При аналізі показників дисоціації між цінністю і доступністю у різних сферах життєдіяльності обстежених жінок були виявлені важливі закономірності (табл. 2, рис. 1).

Таблиця 2. Показники дисоціації між цінністю і доступністю у різних сферах у жінок, хворих на депресивні розлади, з різними ступенями макросоціальної дезадаптації.

Сфера	Ступінь ПД			
	Без ознак ПД	Легка ПД	Помірна ПД	Важка ПД
1. Активна життєдіяльність	0,83±1,26	0,75±1,27	1,00±1,60	1,63±1,37
2. Здоров'я	4,52±2,26	6,34±1,12	8,31±0,84	9,45±0,67
3. Цікава робота	-0,40±1,47	-0,29±1,62	-0,25±1,48	-0,22±1,51
4. Краса природи і мистецтва	-7,21±1,37	-6,86±0,92	-7,11±1,24	-7,23±1,35
5. Кохання	4,02±1,21	3,89±1,61	3,35±1,81	3,42±1,55
6. Матеріально забезпечене життя	1,98±1,90	2,29±2,02	2,17±1,53	2,08±1,48
7. Наявність хороших і вірних друзів	-0,69±1,60	-0,82±1,91	-1,32±1,67	-1,45±1,85
8. Впевненість у собі	-0,38±1,90	0,14±2,12	-0,58±2,40	-0,17±1,94
9. Пізнання	-4,13±2,09	-4,36±2,45	-3,31±1,72	-3,97±1,57
10. Свобода як незалежність у вчинках і діях	-2,06±2,39	-1,81±1,86	-2,72±2,08	-2,38±1,78
11. Щасливе сімейне життя	6,50±1,17	5,55±1,69	5,18±1,71	4,65±2,04
12. Творчість	-3,00±3,10	-4,82±3,03	-4,72±3,14	-5,82±2,43
Внутрішній конфлікт (%)	37,76±6,65	38,71±5,87	37,87±5,76	37,87±6,08
Внутрішній вакуум (%)	37,11±7,80	38,67±6,49	38,21±6,01	38,23±7,42
Нейтральна зона (%)	37,98±10,51	34,19±12,40	33,93±9,07	32,50±8,99
Рівень дезінтеграції	40,17±4,54	42,96±4,47	43,72±4,91	45,80±5,37

Продовження таблиці 2.

Рівень статистичної значущості розбіжностей при порівнянні груп						
Показник	Без ознак ПД vs Легка ПД	Без ознак ПД vs Помірна ПД	Без ознак ПД vs Важка ПД	Легка ПД vs Помірна ПД	Легка ПД vs Важка ПД	Помірна ПД vs Важка ПД
1. Активна життєдіяльність	>0,05	>0,05	<0,01	>0,05	<0,01	<0,05
2. Здоров'я	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01
3. Цікава робота	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05
4. Краса природи і мистецтва	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05
5. Кохання	>0,05	<0,05	<0,05	<0,05	<0,05	>0,05
6. Матеріально забезпечене життя	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05
7. Наявність хороших і вірних друзів	>0,05	>0,05	<0,05	>0,05	>0,05	>0,05
8. Впевненість у собі	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05
9. Пізнання	>0,05	<0,05	>0,05	<0,01	>0,05	<0,05
10. Свобода як незалежність у вчинках і діях	>0,05	>0,05	>0,05	<0,01	>0,05	>0,05
11. Щасливе сімейне життя	<0,01	<0,01	<0,01	>0,05	<0,05	>0,05
12. Творчість	<0,01	<0,01	<0,01	>0,05	<0,05	>0,05
Внутрішній конфлікт (%)	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05
Внутрішній вакуум (%)	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05
Нейтральна зона (%)	>0,05	<0,05	<0,01	>0,05	>0,05	>0,05
Рівень дезінтеграції	<0,01	<0,01	<0,01	>0,05	<0,01	<0,05

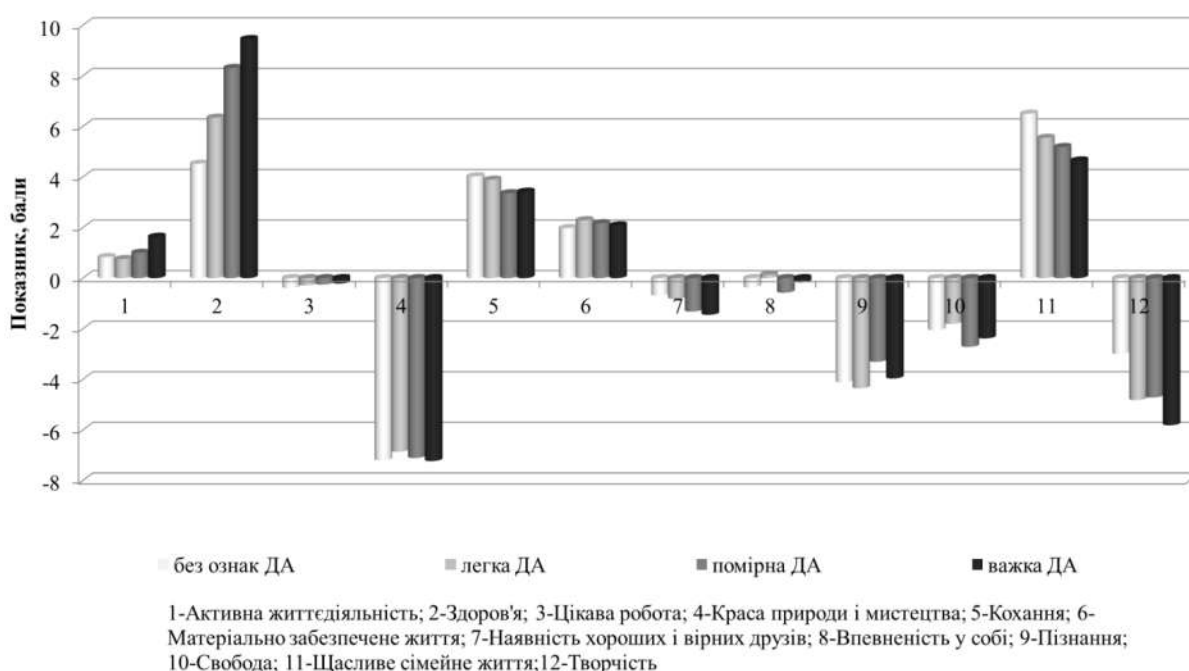

Рис. 1. Середні показники дисоціації між цінністю і доступністю у різних сферах у жінок, хворих на депресивні розлади, з різними ступенями макросоціальної дезадаптації.

Найбільша позитивна дисоціація (цінність перевищує доступність, сфера цінна, але недоступна) виявлена у сфері здоров'я. При цьому показник дисоціації у цій сфері виявляв чітку закономірність до зростання зі збільшенням ознак ПД; при важкій ПД він сягав надзви-

чайно високих значень. Високі показники позитивної дисоціації також виявлені у сферах щасливого сімейного життя, кохання та матеріально забезпеченого життя.

Найвищі показники негативної дисоціації (доступність перевищує цінність, сфера доступна, але не цінна) ви-

явлені у сферах краси природи і мистецтва, пізнання та творчості.

Співвідношення між ознаками дисоціації за типом внутрішнього конфлікту (цінне, але не доступне) та за типом внутрішнього вакууму (доступне, але не цінне) зміщується від переважання дисоціації за типом внутрішнього конфлікту при відсутності ознак макросоціальної ПД до переважання дисоціації за типом внутрішнього вакууму при важкій ПД.

Середній показник дисоціації між цінністю і доступністю за сферою активної життєдіяльності у жінок, хворих на депресивні розлади, без ознак ПД становив $0,83 \pm 1,26$ балів, з ознаками легкої ПД - $0,75 \pm 1,27$ балів, з ознаками помірної ПД - $1,00 \pm 1,60$ балів, з ознаками важкої ПД - $1,63 \pm 1,37$ балів; за сферою здоров'я - відповідно $4,52 \pm 2,26$ балів, $6,34 \pm 1,12$ балів, $8,31 \pm 0,84$ балів і $9,45 \pm 0,67$ балів; за сферою цікавої роботи - відповідно $-0,40 \pm 1,47$ балів, $-0,29 \pm 1,62$ балів, $-0,25 \pm 1,48$ балів і $-0,22 \pm 1,51$ балів; за сферою краси природи і мистецтва - відповідно $-7,21 \pm 1,37$ балів, $-6,86 \pm 0,92$ балів, $-7,11 \pm 1,24$ балів і $-7,23 \pm 1,35$ балів; за сферою кохання - відповідно $4,02 \pm 1,21$ балів, $3,89 \pm 1,61$ балів, $3,35 \pm 1,81$ балів і $3,42 \pm 1,55$ балів; за сферою матеріально забезпеченого життя - відповідно $1,98 \pm 1,90$ балів, $2,29 \pm 2,02$ балів, $2,17 \pm 1,53$ балів і $2,08 \pm 1,48$ балів; за сферою наявності хороших і вірних друзів - відповідно $-0,69 \pm 1,60$ балів, $-0,82 \pm 1,91$ балів, $-1,32 \pm 1,67$ балів і $-1,45 \pm 1,85$ балів; за сферою впевненості у собі - відповідно $-0,38 \pm 1,90$ балів, $0,14 \pm 2,12$ балів, $-0,58 \pm 2,40$ балів і $-0,17 \pm 1,94$ балів; за сферою пізнання - відповідно $-4,13 \pm 2,09$ балів, $-4,36 \pm 2,45$ балів, $-3,31 \pm 1,72$ балів і $-3,97 \pm 1,57$ балів; за сферою свободи як незалежності у вчинках і діях - відповідно $-2,06 \pm 2,39$ балів, $-1,81 \pm 1,86$ балів, $-2,72 \pm 2,08$ балів і $-2,38 \pm 1,78$ балів; за сферою щасливого сімейного життя - відповідно $6,50 \pm 1,17$ балів, $5,55 \pm 1,69$ балів, $5,18 \pm 1,71$ балів і $4,65 \pm 2,04$ балів; за сферою творчості - відповідно $-3,00 \pm 3,10$ балів, $-4,82 \pm 3,03$ балів, $-4,72 \pm 3,14$ балів і $-5,82 \pm 2,43$ балів.

Показник внутрішнього конфлікту у жінок без ознак макросоціальної ПД становив $37,76 \pm 6,65\%$, з ознаками легкої ПД - $38,71 \pm 5,87\%$, з ознаками помірної ПД - $37,87 \pm 5,76\%$, з ознаками важкої ПД - $37,87 \pm 6,08\%$; показник внутрішнього вакууму - відповідно $37,11 \pm 7,80\%$, $38,67 \pm 6,49\%$, $38,21 \pm 6,01\%$ і $38,23 \pm 7,42\%$; показник нейтральної зони - відповідно $37,98 \pm 10,51\%$, $34,19 \pm 12,40\%$, $33,93 \pm 9,07\%$ і $32,50 \pm 8,99\%$; показник рівня дезінтеграції - відповідно $40,17 \pm 4,54$ балів, $42,96 \pm 4,47$ балів, $43,72 \pm 4,91$ балів і $45,80 \pm 5,37$ балів.

Аналіз дисоціації між цінністю і доступністю у різних сферах у жінок, хворих на депресивні розлади, з різним ступенем мезосоціальної ПД виявив найбільші показники позитивної дисоціації (цінне, але не доступне) у сферах здоров'я, щасливого сімейного життя, кохання, матеріально забезпеченого життя та активної життєдіяльності (табл. 3, рис. 2). При цьому виявлена тенденція до зростання показників дисоціації за цими сферами паралельно зі збільшенням ознак дезадаптації.

Найбільша негативна дисоціація (доступне, але не цінне) виявлена у сферах краси природи і мистецтва, пізнання, творчості та свободи як незалежності у вчинках і діях.

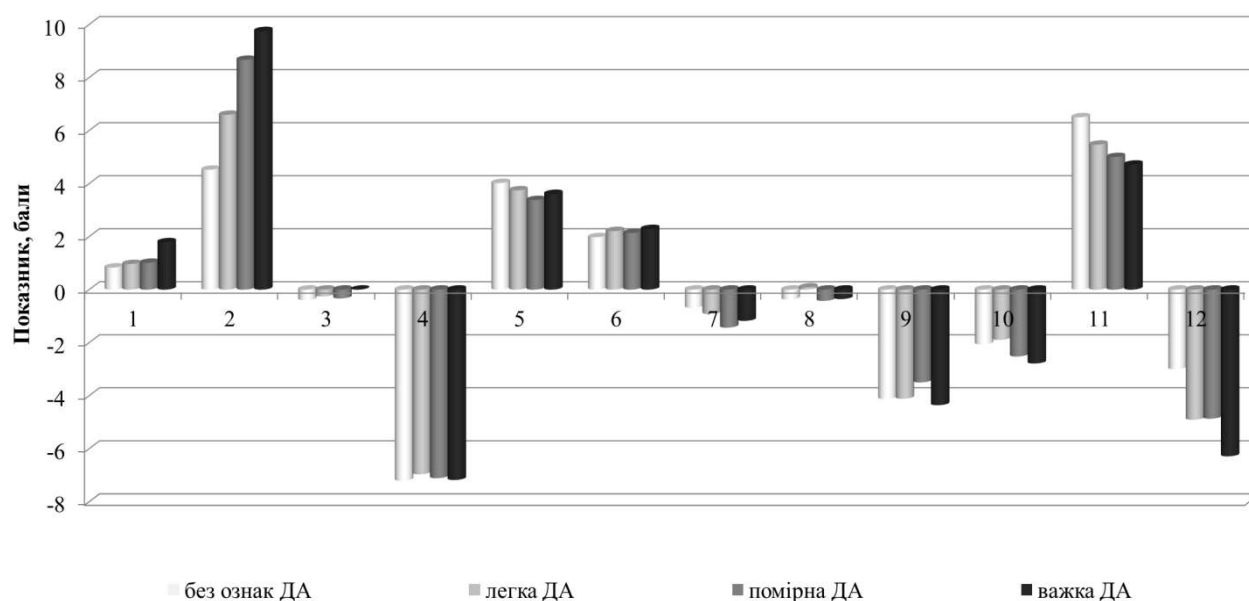
Найбільша негативна дисоціація (доступне, але не цінне) виявлена у сферах краси природи і мистецтва, пізнання, творчості та свободи як незалежності у вчинках і діях.

Таблиця 3. Показники дисоціації між цінністю і доступністю у різних сферах у жінок, хворих на депресивні розлади, з різними ступенями мезосоціальної дезадаптації.

Сфера	Ступінь ПД			
	Без ознак ПД	Легка ПД	Помірна ПД	Важка ПД
1. Активна життєдіяльність	$0,83 \pm 1,26$	$0,97 \pm 1,37$	$1,01 \pm 1,52$	$1,79 \pm 1,40$
2. Здоров'я	$4,52 \pm 2,26$	$6,59 \pm 1,26$	$8,67 \pm 0,85$	$9,75 \pm 0,44$
3. Цікава робота	$-0,40 \pm 1,47$	$-0,26 \pm 1,58$	$-0,33 \pm 1,51$	$0,00 \pm 1,47$
4. Краса природи і мистецтва	$-7,21 \pm 1,37$	$-6,97 \pm 1,03$	$-7,11 \pm 1,21$	$-7,18 \pm 1,44$
5. Кохання	$4,02 \pm 1,21$	$3,74 \pm 1,73$	$3,38 \pm 1,74$	$3,61 \pm 1,26$
6. Матеріально забезпечене життя	$1,98 \pm 1,90$	$2,21 \pm 1,92$	$2,13 \pm 1,57$	$2,29 \pm 1,46$
7. Наявність хороших і вірних друзів	$-0,69 \pm 1,60$	$-0,92 \pm 1,86$	$-1,43 \pm 1,75$	$-1,18 \pm 1,87$
8. Впевненість у собі	$-0,38 \pm 1,90$	$0,08 \pm 2,15$	$-0,42 \pm 2,28$	$-0,36 \pm 1,89$
9. Пізнання	$-4,13 \pm 2,09$	$-4,12 \pm 2,46$	$-3,50 \pm 1,66$	$-4,36 \pm 1,22$
10. Свобода як незалежність у вчинках і діях	$-2,06 \pm 2,39$	$-1,90 \pm 1,95$	$-2,52 \pm 1,97$	$-2,79 \pm 1,66$
11. Щасливе сімейне життя	$6,50 \pm 1,17$	$5,47 \pm 1,71$	$5,00 \pm 1,87$	$4,71 \pm 1,98$
12. Творчість	$-3,00 \pm 3,10$	$-4,91 \pm 2,93$	$-4,87 \pm 3,13$	$-6,29 \pm 1,86$
Внутрішній конфлікт (%)	$37,76 \pm 6,65$	$38,19 \pm 6,00$	$37,96 \pm 5,95$	$38,78 \pm 5,46$
Внутрішній вакуум (%)	$37,11 \pm 7,80$	$38,52 \pm 6,43$	$37,81 \pm 6,64$	$39,78 \pm 6,94$
Нейтральна зона (%)	$37,98 \pm 10,51$	$34,33 \pm 11,96$	$33,27 \pm 8,96$	$32,45 \pm 9,24$
Рівень дезінтеграції	$40,17 \pm 4,54$	$42,98 \pm 4,59$	$44,04 \pm 5,18$	$47,43 \pm 4,35$

Продовження таблиці 3.

Рівень статистичної значущості розбіжностей при порівнянні груп						
Показник	Без ознак ПД vs Легка ПД	Без ознак ПД vs Помірна ПД	Без ознак ПД vs Важка ПД	Легка ПД vs Помірна ПД	Легка ПД vs Важка ПД	Помірна ПД vs Важка ПД
1. Активна життєдіяльність	>0,05	>0,05	<0,01	>0,05	<0,01	<0,05
2. Здоров'я	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01
3. Цікава робота	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05
4. Краса природи і мистецтва	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05
5. Кохання	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05
6. Матеріально забезпечене життя	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05
7. Наявність хороших і вірних друзів	>0,05	<0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05
8. Впевненість у собі	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05
9. Пізнання	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	<0,01
10. Свобода як незалежність у вчинках і діях	>0,05	>0,05	>0,05	<0,05	<0,05	>0,05
11. Щасливе сімейне життя	<0,01	<0,01	<0,01	>0,05	>0,05	>0,05
12. Творчість	<0,01	<0,01	<0,01	>0,05	<0,05	>0,05
Внутрішній конфлікт (%)	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05
Внутрішній вакуум (%)	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05
Нейтральна зона (%)	>0,05	<0,01	<0,05	>0,05	>0,05	>0,05
Рівень дезінтеграції	<0,01	<0,01	<0,01	>0,05	<0,01	<0,01

1-Активна життєдіяльність; 2-Здоров'я; 3-Цікава робота; 4-Краса природи і мистецтва; 5-Кохання; 6-Матеріально забезпечене життя; 7-Наявність хороших і вірних друзів; 8-Впевненість у собі; 9-Пізнання; 10-Свобода; 11-Щасливе сімейне життя; 12-Творчість

Рис. 2. Середні показники дисоціації між цінністю і доступністю у різних сферах у жінок, хворих на депресивні розлади, з різними ступенями мезосоціальної дезадаптації.

ках і діях. Загальна тенденція у цих сферах полягає у зменшенні показника з мірою зростання показників мезосоціальної ПД за рахунок зменшення цінності цих сфер у хворих з більш важкими проявами ПД внаслідок

збільшення цінності здоров'я.

Співвідношення між дисоціацією за типом внутрішнього конфлікту та внутрішнього вакууму змінюється у напрямку від переважання внутрішнього конфлікту до

внутрішнього вакууму по мірі зростання ознак мезосоціальної ПД.

Середній показник дисоціації між цінністю та доступністю за сферою активної життєдіяльності у жінок без ознак мезосоціальної ПД становив $0,83 \pm 1,26$ балів, з ознаками легкої ПД - $0,97 \pm 1,37$ балів, з ознаками помірної ПД - $1,01 \pm 1,52$ балів, з ознаками важкої ПД - $1,79 \pm 1,40$ балів; за сферою здоров'я - відповідно $4,52 \pm 2,26$ балів, $6,59 \pm 1,26$ балів, $8,67 \pm 0,85$ балів і $9,75 \pm 0,44$ балів; за сферою цікавої роботи - відповідно $-0,40 \pm 1,47$ балів, $-0,26 \pm 1,58$ балів, $-0,33 \pm 1,51$ балів і $0,00 \pm 1,47$ балів; за сферою краси природи і мистецтва - відповідно $-7,21 \pm 1,37$ балів, $-6,97 \pm 1,03$ балів, $-7,11 \pm 1,21$ балів і $-7,18 \pm 1,44$ балів; за сферою кохання - відповідно $4,02 \pm 1,21$ балів, $3,74 \pm 1,73$ балів, $3,38 \pm 1,74$ балів і $3,61 \pm 1,26$ балів; за сферою матеріально забезпеченого життя - відповідно $1,98 \pm 1,90$ балів, $2,21 \pm 1,92$ балів, $2,13 \pm 1,57$ балів і $2,29 \pm 1,46$ балів; за сферою наявності хороших і вірних друзів - відповідно $-0,69 \pm 1,60$ балів, $-0,92 \pm 1,86$ балів, $-1,43 \pm 1,75$ балів і $-1,18 \pm 1,87$ балів; за сферою впевненості у собі - відповідно $-0,38 \pm 1,90$ балів, $0,08 \pm 2,15$ балів, $-0,42 \pm 2,28$ балів і $-0,36 \pm 1,89$ балів; за сферою пізнання - відповідно $-4,13 \pm 2,09$ балів, $-4,12 \pm 2,46$ балів, $-3,50 \pm 1,66$ балів і $-4,36 \pm 1,22$ балів; за сферою свободи як незалежності у вчинках і діях - відповідно $-2,06 \pm 2,39$ балів, $-1,90 \pm 1,95$ балів, $-2,52 \pm 1,97$ балів і $-2,79 \pm 1,66$ балів; за сферою щасливого сімейного життя - відповідно $6,50 \pm 1,17$ балів, $5,47 \pm 1,71$ балів, $5,00 \pm 1,87$ балів і $4,71 \pm 1,98$ балів; за сферою творчості - відповідно $-3,00 \pm 3,10$ балів, $-4,91 \pm 2,93$ балів, $-4,87 \pm 3,13$

балів і $-6,29 \pm 1,86$ балів.

Середнє значення показника внутрішнього конфлікту у жінок без ознак мезосоціальної ПД становило $37,76 \pm 6,65\%$, з ознаками легкої ПД - $38,19 \pm 6,00\%$, з ознаками помірної ПД - $37,96 \pm 5,95\%$, з ознаками важкої ПД - $38,78 \pm 5,46\%$; показника внутрішнього вакууму - відповідно $37,11 \pm 7,80\%$, $38,52 \pm 6,43\%$, $37,81 \pm 6,64\%$ і $39,78 \pm 6,94\%$; показника нейтральної зони - відповідно $37,98 \pm 10,51\%$, $34,33 \pm 11,96\%$, $33,27 \pm 8,96\%$ і $32,45 \pm 9,24\%$; показник рівня дезінтеграції - відповідно $40,17 \pm 4,54$ балів, $42,98 \pm 4,59$ балів, $44,04 \pm 5,18$ балів і $47,43 \pm 4,35$ балів.

При вивченні особливостей дисоціації між цінністю та доступністю у різних сферах було виявлено найбільшу позитивну дисоціацію (висока цінність при низькій доступності) за сферами здоров'я, щасливого сімейного життя та активної життєдіяльності (табл. 4, рис. 3). При цьому дисоціація у сфері здоров'я та активної життєдіяльності зростає з мірою збільшення проявів мікросоціальної ПД, за рахунок перерозподілу різних сфер у системах цінності - доступності.

Найбільша негативна дисоціація (висока доступність при низькій цінності) виявлена у сферах краси природи і мистецтва, пізнання та творчості; при цьому показник у сфері пізнання збільшується, а у сфері творчості - зменшується з мірою збільшення ознак мікросоціальної ПД.

При мікросоціальній ПД співвідношення між дисоціацією за типом внутрішнього конфлікту та внутрішнього вакууму при відсутності ознак ПД та при легкій ПД дещо зміщене у бік переважання ознак внутрішнього конфлікту.

Таблиця 4. Показники дисоціації між цінністю та доступністю у різних сферах у жінок, хворих на депресивні розлади, з різними ступенями мікросоціальної дезадаптації.

Сфера	Ступінь ПД			
	Без ознак ПД	Легка ПД	Помірна ПД	Важка ПД
1. Активна життєдіяльність	$0,83 \pm 1,26$	$0,88 \pm 1,13$	$0,90 \pm 1,52$	$1,34 \pm 1,48$
2. Здоров'я	$4,52 \pm 2,26$	$5,78 \pm 1,16$	$7,42 \pm 1,12$	$9,09 \pm 0,84$
3. Цікава робота	$-0,40 \pm 1,47$	$-0,38 \pm 1,50$	$-0,05 \pm 1,58$	$-0,38 \pm 1,50$
4. Краса природи і мистецтва	$-7,21 \pm 1,37$	$-6,94 \pm 0,91$	$-6,94 \pm 1,16$	$-7,20 \pm 1,25$
5. Кохання	$4,02 \pm 1,21$	$4,16 \pm 1,61$	$3,39 \pm 1,84$	$3,51 \pm 1,54$
6. Матеріально забезпечене життя	$1,98 \pm 1,90$	$2,09 \pm 2,02$	$2,21 \pm 1,86$	$2,20 \pm 1,46$
7. Наявність хороших і вірних друзів	$-0,69 \pm 1,60$	$-1,16 \pm 1,92$	$-0,87 \pm 1,76$	$-1,44 \pm 1,81$
8. Впевненість у собі	$-0,38 \pm 1,90$	$0,47 \pm 1,81$	$-0,17 \pm 2,36$	$-0,45 \pm 2,11$
9. Пізнання	$-4,13 \pm 2,09$	$-4,00 \pm 2,40$	$-4,01 \pm 2,25$	$-3,73 \pm 1,65$
10. Свобода як незалежність у вчинках і діях	$-2,06 \pm 2,39$	$-1,78 \pm 1,90$	$-2,09 \pm 2,01$	$-2,63 \pm 1,87$
11. Щасливе сімейне життя	$6,50 \pm 1,17$	$5,78 \pm 1,79$	$5,26 \pm 1,61$	$4,86 \pm 1,97$
12. Творчість	$-3,00 \pm 3,10$	$-4,91 \pm 3,39$	$-5,04 \pm 2,69$	$-5,17 \pm 2,98$
Внутрішній конфлікт (%)	$37,76 \pm 6,65$	$38,98 \pm 6,23$	$37,89 \pm 5,78$	$38,13 \pm 5,88$
Внутрішній вакуум (%)	$37,11 \pm 7,80$	$38,18 \pm 6,87$	$38,62 \pm 5,91$	$38,25 \pm 7,07$
Нейтральна зона (%)	$37,98 \pm 10,51$	$35,22 \pm 12,39$	$33,62 \pm 11,05$	$33,05 \pm 8,97$
Рівень дезінтеграції	$40,17 \pm 4,54$	$42,63 \pm 5,04$	$43,27 \pm 4,36$	$45,18 \pm 5,30$

Продовження таблиці 4.

Рівень статистичної значущості розбіжностей при порівнянні груп						
Показник	Без ознак ПД vs Легка ПД	Без ознак ПД vs Помірна ПД	Без ознак ПД vs Важка ПД	Легка ПД vs Помірна ПД	Легка ПД vs Важка ПД	Помірна ПД vs Важка ПД
1. Активна життєдіяльність	>0,05	>0,05	<0,05	>0,05	>0,05	<0,05
2. Здоров'я	<0,05	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01
3. Цікава робота	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05
4. Краса природи і мистецтва	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05
5. Кохання	>0,05	>0,05	<0,05	<0,05	<0,05	>0,05
6. Матеріально забезпечене життя	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05
7. Наявність хороших і вірних друзів	>0,05	>0,05	<0,05	>0,05	>0,05	>0,05
8. Впевненість у собі	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	<0,05	>0,05
9. Пізнання	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05
10. Свобода як незалежність у вчинках і діях	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	<0,05	>0,05
11. Щасливе сімейне життя	<0,05	<0,01	<0,01	>0,05	>0,05	>0,05
12. Творчість	<0,01	<0,01	<0,01	>0,05	>0,05	>0,05
Внутрішній конфлікт (%)	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05
Внутрішній вакуум (%)	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05	>0,05
Нейтральна зона (%)	>0,05	<0,05	<0,01	>0,05	>0,05	>0,05
Рівень дезінтеграції	<0,05	<0,01	<0,01	>0,05	<0,05	<0,01

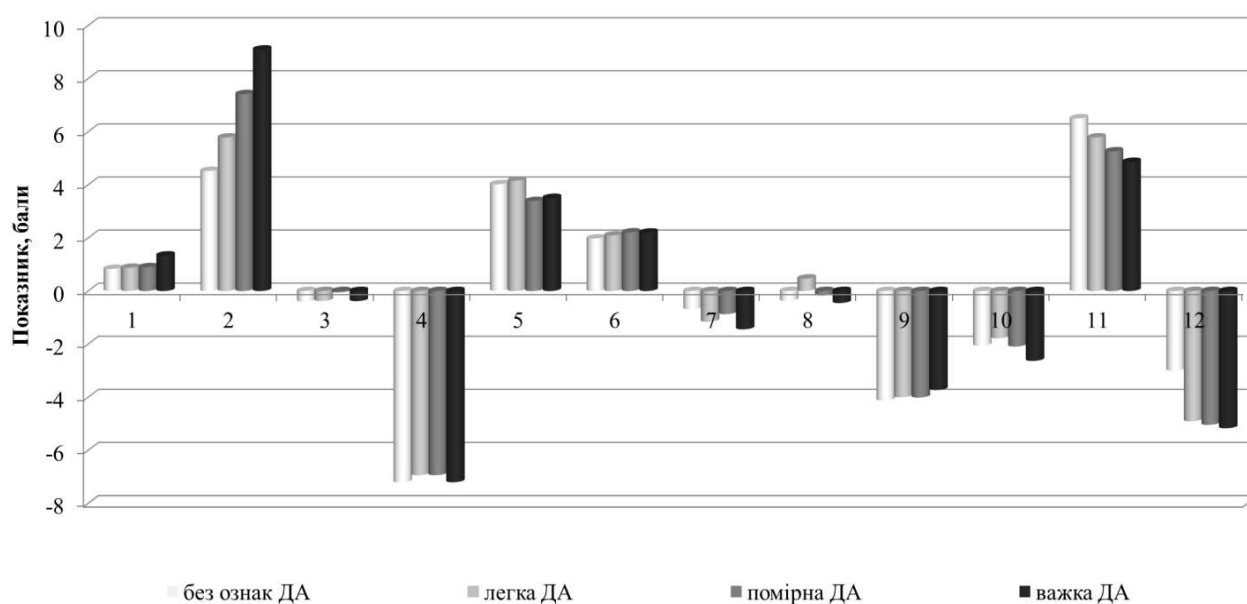

Рис. 3. Середні показники дисоціації між цінністю і доступністю у різних сферах у жінок, хворих на депресивні розлади, з різними ступенями мікросоціальної дезадаптації.

ікту, а при помірній і важкій ПД - у бік переважання ознак внутрішнього вакууму.

Середнє значення показника дисоціації між цінністю та доступністю за сферою активної життєдіяльності у

жінок без ознак мікросоціальної ПД склало $0,83 \pm 1,26$ балів, $0,88 \pm 1,13$ балів, $0,90 \pm 1,52$ балів і $1,34 \pm 1,48$ балів; за сферою здоров'я - відповідно $4,52 \pm 2,26$ балів, $5,78 \pm 1,16$ балів, $7,42 \pm 1,12$ балів і $9,09 \pm 0,84$ балів; за

сферою цікавої роботи - відповідно $-0,40 \pm 1,47$ балів, $-0,38 \pm 1,50$ балів, $-0,05 \pm 1,58$ балів і $-0,38 \pm 1,50$ балів; за сферою краси природи і мистецтва - відповідно $-7,21 \pm 1,37$ балів, $-6,94 \pm 0,91$ балів, $-6,94 \pm 1,16$ балів і $-7,20 \pm 1,25$ балів; за сферою кохання - відповідно $4,02 \pm 1,21$ балів, $4,16 \pm 1,61$ балів, $3,39 \pm 1,84$ балів і $3,51 \pm 1,54$ балів; за сферою матеріально забезпеченого життя - відповідно $1,98 \pm 1,90$ балів, $2,09 \pm 2,02$ балів, $2,21 \pm 1,86$ балів і $2,20 \pm 1,46$ балів; за сферою наявності хороших і вірних друзів - відповідно $-0,69 \pm 1,60$ балів, $-1,16 \pm 1,92$ балів, $-0,87 \pm 1,76$ балів і $-1,44 \pm 1,81$ балів; за сферою впевненості у собі - відповідно $-0,38 \pm 1,90$ балів, $0,47 \pm 1,81$ балів, $-0,17 \pm 2,36$ балів і $-0,45 \pm 2,11$ балів; за сферою пізнання - відповідно $-4,13 \pm 2,09$ балів, $-4,00 \pm 2,40$ балів, $-4,01 \pm 2,25$ балів і $-3,73 \pm 1,65$ балів; за сферою свободи як незалежності у вчинках і діях - відповідно $-2,06 \pm 2,39$ балів, $-1,78 \pm 1,90$ балів, $-2,09 \pm 2,01$ балів і $-2,63 \pm 1,87$ балів; за сферою щасливого сімейного життя - відповідно $6,50 \pm 1,17$ балів, $5,78 \pm 1,79$ балів, $5,26 \pm 1,61$ балів і $4,86 \pm 1,97$ балів; за сферою творчості - відповідно $-3,00 \pm 3,10$ балів, $-4,91 \pm 3,39$ балів, $-5,04 \pm 2,69$ балів і $-5,17 \pm 2,98$ балів.

Середнє значення показника внутрішнього конфлікту у жінок без ознак мікросоціальної ПД склало $37,76 \pm 6,65\%$, з ознаками легкої ПД - $38,98 \pm 6,23\%$, з ознаками помірної ПД - $37,89 \pm 5,78\%$, з ознаками важкої ПД - $38,13 \pm 5,88\%$; показника внутрішнього вакууму - відповідно $37,11 \pm 7,80\%$, $38,18 \pm 6,87\%$, $38,62 \pm 5,91\%$ і $38,25 \pm 7,07\%$; показника нейтральної зони - відповідно $37,98 \pm 10,51\%$, $35,22 \pm 12,39\%$, $33,62 \pm 11,05\%$ і $33,05 \pm 8,97\%$; показник рівня дезінтеграції - відповідно $40,17 \pm 4,54$ балів, $42,63 \pm 5,04$ балів, $43,27 \pm 4,36$ балів і $45,18 \pm 5,30$ балів.

Треба зазначити, що результати, які підтверджують

отримані нами дані, висвітлюються в роботах дослідників інших країн світу, підтверджуючи, таким чином, загальносвітові тренди щодо гендерної нерівності поширення депресивних розладів через підвищену вразливість жінок до дії біологічних, психологічних і психосоціальних стресорів, що лежать в основі розвитку депресії [10, 11], значної ролі внутрішнього конфлікту в розвитку депресивних і тривожних розладів та його впливу на посилення ПД у хворих [7, 8], а також впливу соціальних сигналів і соціальних ролей на вираженість ПД у осіб з депресією [9, 11].

Висновки та перспективи подальших розробок

1. У дослідженні були виявлені важливі закономірності трансформацій ціннісно-мотиваційної сфери жінок, хворих на депресивні розлади, залежно від вираженості макро-, мезо- та мікросоціальної ПД. Загальною тенденцією є збільшення абсолютного показника дисоціації з мірою зростання ознак дезадаптації в усіх сферах життєдіяльності, для сфер здоров'я, активної життєдіяльності, матеріально забезпеченого життя, свободи як незалежності у вчинках, діях та творчості.

2. Найбільшу дисоціацію за типом внутрішнього конфлікту (цінне, але недоступне) виявлено за сферами здоров'я, щасливого сімейного життя та матеріально забезпеченого життя.

3. Найбільша дисоціація за типом внутрішнього вакууму (доступне, але не цінне) виявлена для сфер краси природи і мистецтва, пізнання та творчості.

Отримані дані повинні враховуватися при розробці лікувально-реабілітаційних заходів для даного контингенту пацієнтів.

Список посилань

1. Ісаков, Р. І. (2018). Психосоціальна дезадаптація у жінок з депресивними розладами різного ґенезу: особливості діагностики, вираженості і структури. *Психіатрія, неврологія, медична психологія*, 9, 82-92.
2. Красильников, И. А. (2006). *Внутриличностный конфликт и психологическая адаптация*. Саратов: Изд-во Саратов. ун-та.
3. Красильников, И. А. (2007). Психодиагностические возможности методики М-ЦД (модификация методики "УСЦД" Е.Б. Фанталовой) при исследовании внутриличностного конфликта. *Известия Саратовского университета. Серия Философия. Психология. Педагогика*, 7, 69-73.
4. Фанталова, Е. Б. (2001). *Диагностика и психотерапия внутреннего конфликта*. Самара: Издательский дом БАХРАХ-М.
5. Фанталова, Е. Б. (2012). *Внутренний конфликт, внутренний вакуум и нейтральная зона как ценностно-ориентированные личностные конструкты в экзистенциальном пространстве человека*. В Вопросы. Гипотезы. Ответы: Наука XXI века: монография. Краснодар.
6. Фанталова, Е. Б. (2012). *Ценности и внутренние конфликты: теория, методология, диагностика*. Lap Lambert Academic Publishing GmbH & Co.KG. Retrieved from <http://psychlib.ru/mgppu/FCv-2012/FCv-0011.htm#Sp1>.
7. Alizadeh, Z., Feizi, A., Rejali, M., Afshar, H., Keshteli, A. H., & Adibi, P. (2018). The Predictive Value of Personality Traits for Psychological Problems (Stress, Anxiety and Depression): Results from a Large Population Based Study. *J. Epidemiol. Glob. Health.*, 8 (3-4), 124-133. doi: 10.2991/j.jegh.2017.11.003.
8. Fiskin, G., Kaydirak, M. M., & Oskay, U. Y. (2017). Psychosocial Adaptation and Depressive Manifestations in High-Risk Pregnant Women: Implications for Clinical Practice. *Worldviews Evid Based Nurs.*, 14 (1), 55-64. doi: 10.1111/wvn.12186.
9. Guille, C., Frank, E., Zhao, Z., Kalmbach, D. A., Nietert, P. J., Mata, D. A., & Sen, S. (2017). Work-Family Conflict and the Sex Difference in Depression Among Training Physicians. *JAMA Intern Med.*, 177 (12), 1766-1772. doi: 10.1001/jamainternmed.2017.5138.
10. Sassarini, D. J. (2016). Depression in midlife women. *Maturitas. Dec*, 94: 149-154. doi: 10.1016/j.maturitas.2016.09.004.
11. Slavich, G. M., & Sacher, J. (2019). Stress, sex hormones, inflammation, and major depressive disorder: Extending Social Signal Transduction Theory of Depression to account for sex differences in mood disorders. *Psychopharmacology (Berl)*, 236 (10), 3063-3079. doi: 10.1007/s00213-019-05326-9.

References

1. Isakov, R. I. (2018). Psykhosotsialna dezadaptatsiia u zhinok z

- depressyvnymy rozladamy riznoho genezu: osoblyvosti diahnostyky, vyrazhenosti i struktury [Psychosocial maladaptation in women with depressive disorders of different genesis: features of diagnosis, severity and structure]. *Psykhiatriia, nevrolohiia, medychna psykhohiia - Psychiatry, Neurology, Medical Psychology*, 9, 82-92.
2. Krasilnikov, I. A. (2006). *Vnutrilichnostnyy konflikt i psihologicheskaya adaptatsiya* [Intrapersonal conflict and psychological adaptation]. Saratov: Izd-vo Sarat. un-ta.
 3. Krasilnikov, I. A. (2007). Psihodiagnosticheskie vozmozhnosti metodiki M-CD (modifikatsiya metodiki "USCD" E.B. Fantalovoy) pri issledovanii vnutrilichnostnogo konflikta [Psychodiagnostic capabilities of the M-CD methodology (modification of the "USCD" methodology by E. B. Fantalova) in the study of intrapersonal conflict]. *Izvestiya Saratovskogo universiteta. Seriya Filosofiya. Psihologiya. Pedagogika - News of the Saratov University. Philosophy Series. Psychology. Pedagogy*, 7, 69-73.
 4. Fantalova, E. B. (2001). *Diagnostika i psihoterapiya vnutrennego konflikta* [Diagnosis and psychotherapy of internal conflict]. Samara: Izdatelskiy dom BAHRAH-M.
 5. Fantalova, E. B. (2012). *Vnutrenniy konflikt, vnutrenniy vakuum i neitralnaya zona kak cennostno-orientirovannye lichnostnye konstrukty v ekzistentsialnom prostranstve cheloveka* [Internal conflict, internal vacuum, and the neutral zone as value-oriented personality constructs in the existential space of man]. V Voprosy. Gipotezy. Otvety: Nauka XXI veka: monografiya [In Questions. Hypothesis. Answers: 21st Century Science: Monograph]. Krasnodar.
 6. Fantalova, E. B. (2012). *Cennosti i vnutrennie konflikty: teoriya, metodologiya, diagnostika* [Values and internal conflicts: theory, methodology, diagnostics]. Lap Lambert Academic Publishing GmbH&Co.KG. Retrieved from [http://psychlib.ru/mgppu/FCv-2012/FCv-0011.htm#\\$p1](http://psychlib.ru/mgppu/FCv-2012/FCv-0011.htm#$p1).
 7. Alizadeh, Z., Feizi, A., Rejali, M., Afshar, H., Keshteli, A. H., & Adibi, P. (2018). The Predictive Value of Personality Traits for Psychological Problems (Stress, Anxiety and Depression): Results from a Large Population Based Study. *J. Epidemiol. Glob. Health.*, 8 (3-4), 124-133. doi: 10.2991/j.jegh.2017.11.003.
 8. Fiskin, G., Kaydirak, M. M., & Oskay, U. Y. (2017). Psychosocial Adaptation and Depressive Manifestations in High-Risk Pregnant Women: Implications for Clinical Practice. *Worldviews Evid Based Nurs.*, 14 (1), 55-64. doi: 10.1111/wvn.12186.
 9. Guille, C., Frank, E., Zhao, Z., Kalmbach, D. A., Nietert, P. J., Mata, D. A., & Sen, S. (2017). Work-Family Conflict and the Sex Difference in Depression Among Training Physicians. *JAMA Intern Med.*, 177 (12), 1766-1772. doi: 10.1001/jamainternmed.2017.5138.
 10. Sassarini, D. J. (2016). Depression in midlife women. *Maturitas*. Dec; 94: 149-154. doi: 10.1016/j.maturitas.2016.09.004.
 11. Slavich, G. M., & Sacher, J. (2019). Stress, sex hormones, inflammation, and major depressive disorder: Extending Social Signal Transduction Theory of Depression to account for sex differences in mood disorders. *Psychopharmacology* (Berl), 236 (10), 3063-3079. doi: 10.1007/s00213-019-05326-9.

СТРУКТУРА "ВНУТРЕННЕГО КОНФЛИКТА" И "ВНУТРЕННЕГО ВАКУУМА" КАК РЕЗУЛЬТАТ ДИССОЦИАЦИИ МЕЖДУ ВЫБОРОМ ЖИЗНЕННЫХ ЦЕННОСТЕЙ И ИХ ДОСТУПНОСТЬЮ У ЖЕНЩИН С ДЕПРЕССИЕЙ РАЗЛИЧНОГО ГЕНЕЗА И РАЗНОЙ ВЫРАЖЕННОСТИ МАКРО-, МЕЗО- И МИКРОСОЦИАЛЬНОЙ ДЕЗАДАПТАЦИИ

Исаков Р.И.

Аннотация. Для исследования особенностей структуры "внутреннего конфликта" и "внутреннего вакуума" как результата диссоциации между выбором жизненных ценностей и их доступностью у женщин с депрессией различного генеза и разной выраженности макро-, мезо- и микросоциальной дезадаптации было обследовано 252 женщины с депрессивными расстройствами: 94 лица с психогенной (продолжительная депрессивная реакция), 83 женщины с эндогенной (депрессивный эпизод; рекуррентно депрессивное расстройство; биполярное аффективное расстройство, текущий эпизод депрессии) и 75 пациенток с органической депрессией (органические аффективные расстройства). В исследовании использовали клинико-психопатологический и психодиагностический методы. 48 женщин не имели признаков психосоциальной дезадаптации, в других 204 установлены проявления макро-, мезо- и микросоциальной дезадаптации различной выраженности. Использована методика изучения ценностных ориентаций в модификации Е.Б. Фанталовой. Статистико-математический анализ включал формирование описательной статистики и анализ расхождений с использованием непараметрических методов. Во время работы были выявлены важные закономерности по трансформации ценностно-мотивационной сферы женщин, больных депрессивными расстройствами, в зависимости от выраженности макро-, мезо- и микросоциальной дезадаптации, в частности, увеличение абсолютного показателя диссоциации со степенью роста признаков дезадаптации во всех сферах жизнедеятельности, для сфер здоровья, активной жизнедеятельности, материально обеспеченной жизни, свободы как независимости в поступках, действиях и творчества. Наибольшую диссоциацию по типу внутреннего конфликта (ценное, но недоступное) выявлено по сферам здоровья, счастливой семейной жизни и материально обеспеченной жизни. Наибольшая диссоциация по типу внутреннего вакуума (доступно, но не ценное) обнаружена для сфер красоты природы и искусства, познания и творчества. Полученные данные должны учитываться при разработке лечебно-реабилитационных мероприятий для данного контингента пациентов.

Ключевые слова: депрессивные расстройства, психосоциальная дезадаптация, внутренний конфликт, внутренний вакуум, психогенная депрессия, органическая депрессия, эндогенная депрессия, женщины.

THE STRUCTURE OF "INTERNAL CONFLICT" AND "INTERNAL VACUUM" AS A RESULT OF DISSOCIATION BETWEEN THE CHOICE OF VALUES AND THEIR AVAILABILITY IN WOMEN WITH DEPRESSION OF DIFFERENT ORIGIN AND DIFFERENT SEVERITY OF MACRO-, MESO- AND MICRO-MALADJUSTMENT

Isakov R.I.

Annotation. The aim is to study the features of the structure of "internal conflict" and "internal vacuum" as a result of the dissociation between the choice of vital values and their availability in women with depression of different genesis and different severity of macro-, meso- and microsocial maladaptation, further targeted targets of personalized treatment and rehabilitation. The study included 94 individuals with a depressive disorder of psychogenic origin (prolonged depressive response due to an adaptation disorder), 83 women with endogenous depression (depressive episode; recurrently depressive disorder; bipolar affective disorder, current episode of depression), and 75 depressed of depression (organic affective disorders). The study was conducted using clinical psychopathological

and psychodiagnostic methods. 48 women had no signs of psychosocial maladaptation, while the other 204 showed manifestations of macro-, meso-, and microsocial maladaptation of different severity. The study was conducted using clinical psychopathological and psychodiagnostic methods. The technique of studying the value orientations in the modification of O.B. Fantalova was used. The fountain. Statistical and mathematical analysis included the formation of descriptive statistics and the analysis of differences using nonparametric methods. The study revealed important patterns of transformation of the value-motivational sphere of women suffering from depressive disorders, depending on the severity of macro-, meso- and micro-social maladaptation, namely, an increase in the absolute dissociation rate as the signs of maladaptation increase in all spheres, spheres of health, active life, materially secured life, freedom as independence in actions and actions and creativity. The greatest dissociation by type of internal conflict (valuable but inaccessible) was found in the spheres of health, happy family life and material life. The greatest dissociation by type of internal vacuum (accessible but not valuable) is found in the fields of beauty of nature and art, cognition and creativity. The data obtained should be taken into account when developing treatment and rehabilitation measures for a given contingent of patients.

Keywords: depressive disorders, psychosocial maladaptation, internal conflict, internal vacuum, psychogenic depression, organic depression, endogenous depression, women.
